DANSK ØKONOMI *16. oktober 2021*

Prognose: Historisk vækst er unik mulighed for at få personer på kanten af arbejdsmarkedet med

Det er gået stærkt i dansk økonomi siden genåbningen, og allerede nu, et år efter vi ramte bunden under coronakrisen, er både BNP og beskæftigelsen højere end før krisen. Men det stopper ikke her, viser prognosen. For selvom kapaciteten er presset, og der i øjeblikket er mange rekrutteringsvanskeligheder, er der grundlag for yderligere fremgang de kommende år, hvor vi kan få endnu flere på kanten af arbejdsmarkedet i arbejde. Samtidig er der ikke udsigt til overophedning.

PROGNOSE

Udarbejdet af

Erik Bjørsted
Cheføkonom

Jon Nielsen
Chefanalytiker

Sofie Holme Andersen
Cheføkonom

Emilie Damm Klarskov
Analysechef

Frederik Olsen
Analytiker

Noa Johannes Kjærgaard Hendel
Stud.polit.

Kontakt

Kommunikationschef
Jesper Kirkbak
50 73 71 34
jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Dansk økonomi er kommet sig hurtigt over coronakrisen. Vi forventer, at væksten for hele 2021 lander på 4,2 pct. Det vil i så fald være den højeste vækst siden 1994. Væksten i 2022 og 2023 ventes at blive på hhv. 2,7 pct. og 2,3 pct.
- Beskæftigelsen er allerede højere end før krisen og forventes at nå nye højder de kommende år. Samlet forventes beskæftigelsen at vokse med knap 75.000 personer fra andet kvartal 2021 og frem til fjerde kvartal 2023.
- Bruttoarbejdsløsheden forventes at komme ned omkring 90.000 fuldtidspersoner ved udgangen af 2023.
- Der er ikke udsigt til overophedning. For selv om der er rift om arbejdskraften, og mange virksomheder melder om mangel på arbejdskraft, forventes inflationen at forblive moderat. Det forudsætter dog, at prisstigningerne på boligmarkedet løjer af, hvilket der også er tegn på, at de gør.
- Den intense kamp om de ledige hænder smitter positivt af på antallet af langtidsledige, som er begyndt at falde. I august var der ca. 32.000 langtidsledige. Det tal forventes at falde til lige knap 20.000 langtidsledige ved udgangen af 2023, svarende til 20 pct. af den samlede ledighed. Også andre grupper på kanten af arbejdsmarkedet kan få glæde af højkonjunkturen, og de kommende år kan udvikle sig til det største socialpolitiske fremskridt i årtier.

Resumé: Vi har en historisk mulighed for at få endnu flere med

Kun et år efter dansk økonomi ramte bunden af coronadybet er økonomien fløjet op af dybet igen. Både BNP og beskæftigelsen er nu højere end før krisen. Økonomien er tilbage på sporet, og fremgangen stopper ikke her, selvom der er udfordringer med at skaffe medarbejdere og råvarer til produktionen.

Væksten i 2021 kan blive den højeste siden 1994

Genopretningen er gået langt hurtigere end forventet, og selvom økonomien nu må forventes at lægge sig i en langsommere vækstbane fremadrettet, er der gode muligheder for, at væksten i 2021 bliver den højeste, der er målt siden 1994.

Hvis væksten kan holde sig omkring en halv pct. i både tredje og fjerde kvartal – hvad vi forventer - vil væksten i 1994 lande på 4,2 pct. Det vil i så fald være den højeste vækst, der er målt siden 1994, hvor væksten var på 5,3 pct.

I 2022 og 2023 forventes væksten at lande på hhv. 2,7 og 2,3 pct.

Knap 75.000 flere beskæftigede

Ligesom BNP nu er højere end før krisen, er beskæftigelsen det også. En stor del af beskæftigelsesfremgangen har været drevet af den offentlige sektor – blandt andet som følge af testpersonale og personale til smitteopsporing i forbindelse med COVID-19 samt administrativt personale til håndteringen af hjælpepakker.

I takt med at befolkningen er blevet vaccineret, og der kan skrues ned for coronaberedskabet, vil det frigøre arbejdskraft. Samtidig er der i disse år en pæn vækst i arbejdsstyrken som følge af den højere pensionsalder. Strukturelt vokser arbejdsstyrken alene som følge af den højere pensionsalder med 15-17.000 personer om året de næste par år. Derudover er der tegn på, at flere grupper på kanten af arbejdsmarkedet har fået bedre fodfæste på arbejdsmarkedet, og sammen med tilgangen af udenlandsk arbejdskraft giver det grundlag for yderligere jobfremgang.

Samlet forventes beskæftigelsen at vokse med knap 75.000 personer fra andet kvartal 2021 til fjerde kvartal 2023.

Langtidsledigheden kan blive lavere end før krisen

De gode jobmuligheder forventes at give flere jobåbninger til personer på kanten af arbejdsmarkedet. Det gælder for eksempel langtidsledige. Langtidsledigheden steg hurtigt og kraftigt under krisen, men der er gode muligheder for, at langtidsledigheden om mindre end et år igen er lige så lav som før krisen – især nu, hvor der er så meget rift om arbejdskraften, hvilket også kan åbne dørene til arbejdsmarkedet for flere ikke-vestlige indvandrere og kontanthjælpsmodtagere, som i dag står uden for arbejdsmarkedet. Og virksomhederne vil være tilskyndet til at gøre det mere attraktivt for seniorerne at blive længere på arbejdsmarkedet.

Langtidsledigheden kan ifølge vores beregninger ved udgangen af 2023 være nede på knap 20.000 fuldtidspersoner. I dag er der knap 32.000 langtidsledige og andelen af ledige, som er langtidsledige, kan falde fra de nuværende knap 33 pct. til ca. 20 pct.

Det viser, at selvom der er mange rekrutteringsproblemer på arbejdsmarkedet, kan presset på arbejdsmarkedet også medføre en positiv sidegevinst i form af, at personer på kanten af arbejdsmarkedet får bedre fodfæste på arbejdsmarkedet.

Så længe kapacitetspresset ikke medfører en voldsomt stigende inflation, hvilket der ikke er udsigt til, gør det altså ikke noget, at produktionskapaciteten er presset.

Nøgletal: Dansk økonomi er flyvende

Siden andet kvartal 2021, hvor BNP ramte bunden efter udbruddet af pandemien og frem til andet kvartal 2021, er BNP vokset med 9,8 pct. Dermed var BNP i andet kvartal 1,9 pct. højere end før krisen. Dermed er genopretningen gået langt hurtigere end ventet, og væksten i år kan være på vej mod en ny rekord.

Hvis væksten i tredje og fjerede kvartal bliver på en halv pct., hvilket svarer til en normal BNP-vækst på et kvartal, lander årsvæksten for 2021 på 4,2 pct. Hvis det bliver tilfældet, skal vi helt tilbage til 1994 for at finde en højere vækst. Dengang var væksten på 5,3 pct.

Selv hvis BNP ikke vokser resten af året, vil årsvæksten for 2021 lande på 3,8 pct., hvilket vil være den højeste vækst i 15 år.

Der er klare tegn på, at væksten går nogle gear ned i tredje kvartal. Nationalbankens modeller peger således på en vækst mellem 0,3 pct. og 0,7 pct. i tredje kvartal. I det lys er en vækst på omkring en halv pct. ikke urealistisk, og en årsvækst på 4,2 pct. i år er bestemt inden for rækkevidde.

I 2022 og 2023 forventes væksten at lande på hhv. 2,7 pct. og 2,3 pct.

TABEL 1

Prognosens hovedtal

	2020	2021	2022	2023
BNP-vækst i procent	−2,1	4,2	2,7	2,3
Ændring i beskæftigelsen (personer)	−21.000	57.000	51.000	15.000
Ændring i privat beskæftigelse (personer)	−25.000	41.000	54.000	16.000
Bruttoledigheden (fuldtidspersoner)	132.000	111.000	92.000	90.000

Anm.: Tallene i tabellen er vist som årsgennemsnit, mens BNP, beskæftigelse og bruttoledighed længere nede i analysen er vist på kvartaler.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af egne beregninger

Dermed kommer dansk økonomi også til at krydse den vækststi, som man forventede økonomien ville følge, inden coronakrisen brød ud.

FIGUR 1

Fremskrevet BNP - med og uden coronakrisen

Figuren viser den kvartalsvise udvikling i BNP i millioner kroner (2010-kroner). Den lyseblå graf viser den forventede udvikling for BNP, hvis ikke coronakrisen havde indtruffet på baggrund af Finansministeriets 2025-fremskrivning fra oktober 2019. Den mørkeblå linje er udviklingen med coronakrisen.

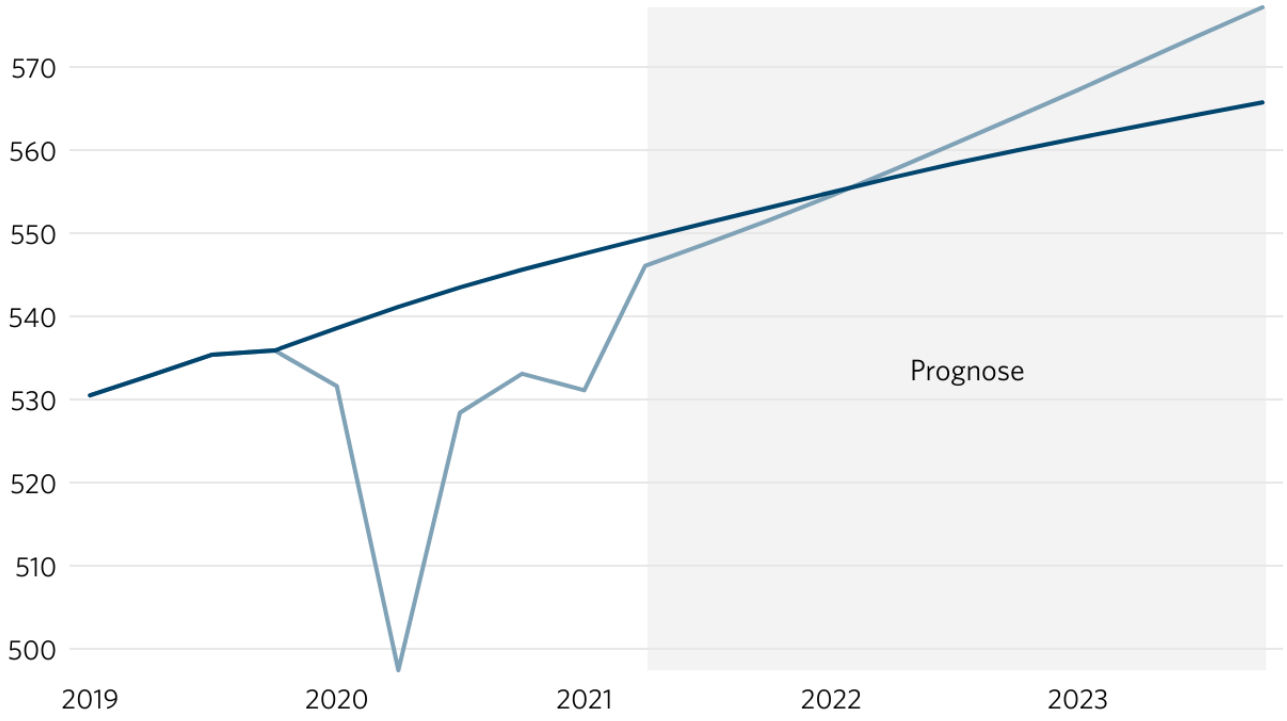

Anm.: Data er sæsonkorrigeret.

Kilde: Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Finansministeriet og egne beregninger

Så snart samfundet kunne genåbnes sprang beskæftigelsen op som en fjeder. Normalt går der ellers et par kvartaler fra aktiviteten vender tilbage i økonomien, til at flere kommer i arbejde. Men denne krise har været alt andet end normal.

Beskæftigelsen er allerede højere, end den var før krisen. En del af fremgangen har været trukket af en markant højere beskæftigelse inden for den offentlige sektor, som blandt andet hænger sammen med ansættelsen af testpersonale, smitteopsporing m.fl. i forbindelse med COVID-19 samt administrativt personale til at håndtere hjælpepakker til erhvervslivet.

Den private beskæftigelse er dog også i kraftig fremgang, og i takt med at der kan skrues ned for coronaberedskabet, vil der også blive frigjort mere arbejdskraft. Samtidig vokser arbejdsstyrken

strukturelt med 15-17.000 personer om året de næste par år. Sammen med tilgangen af udenlandsk arbejdskraft og flere personer på kanten af arbejdsmarkedet, som kommer i job, giver det grundlag for, at beskæftigelsen kan nå nye højder de kommende år.

Fra andet kvartal 2021 frem til og med fjerde kvartal 2023 forventes beskæftigelsen samlet at stige med knap 75.000 personer. Den udvikling dækker over en nedgang i den offentlige sektor på godt 9.000 personer, mens den private beskæftigelse ventes at vokse med ca. 84.000 personer. Fremgangen ventes især at ligge inden for servicefagene.

FIGUR 2

Den privat beskæftigelse stiger frem mod fjerde kvartal 2023

Figuren viser den kvartalsvise udvikling i den private beskæftigelse i 1.000 personer.

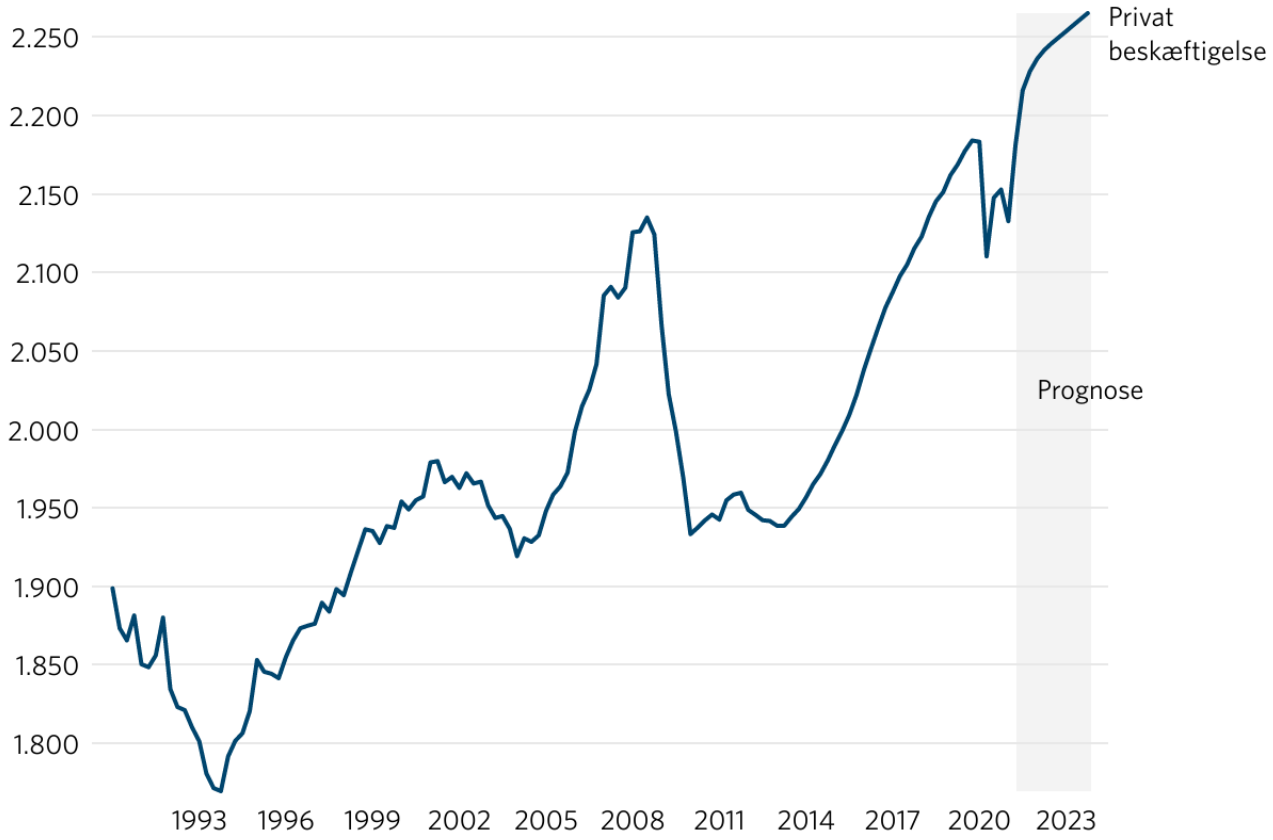

Anm.: Der ses på den kvartalsvise udvikling i beskæftigelsen i den private sektor.
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og egne beregninger

Bruttoledigheden var i august på 101.300 fuldtidspersoner. Bruttoledigheden var dermed ca. 1.500 fuldtidspersoner lavere end før krisen. Vi forventer dog, at faldet i ledigheden med tiden vil blive mindre

udtalt, end det har været.

Faldet i ledigheden bliver ikke lige så kraftigt, som stigningen i beskæftigelsen. Dels vil der være udenlandsk arbejdskraft, som finder arbejde i Danmark, og dels er der som nævnt en markant strukturel stigning i arbejdsstyrken i disse år som følge af den højere pensionsalder. Derudover er der tegn på, at flere kontanthjælpsmodtagere, som i dag står uden for arbejdsmarkedet, er ved at få bedre fodfæste på arbejdsmarkedet, og kommer i job.

Derfor kommer ledigheden fremadrettet til at falde i et lidt mere stille og roligt tempo end hidtil. Ved udgangen af 2023 forventes bruttoledigheden at være på knap 90.000 fuldtidspersoner. Det er i absolutte tal lidt mindre end Finansministeriets skøn for den strukturelle ledighed, men usikkerheden om niveauet i den strukturelle ledighed er så høj, at man ikke kan afvise at den strukturelle ledighed i virkeligheden godt kan være omkring 90.000 personer.

FIGUR 3

Bruttoledigheden ned mod 90.000 ved udgangen af 2023

Figuren viser den månedlige udvikling i bruttoledigheden.

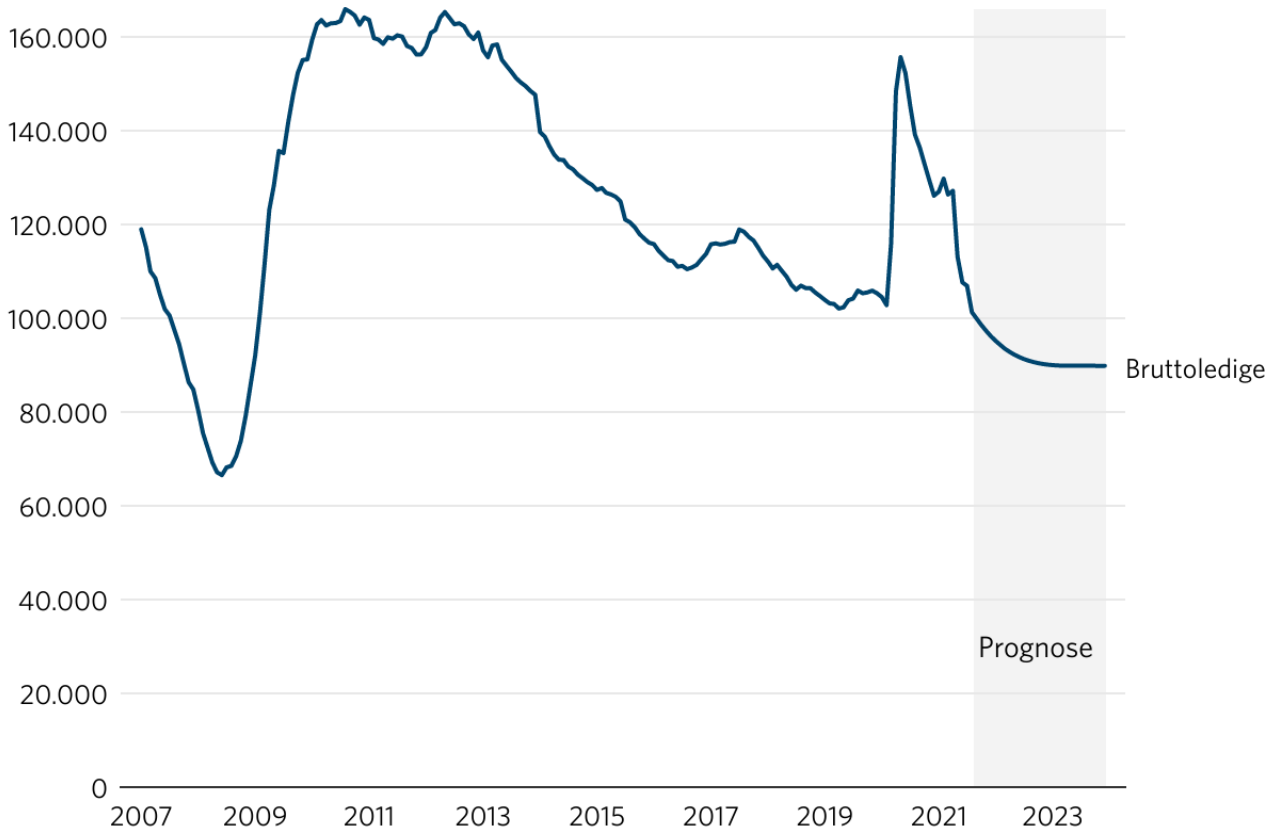

Anm.: Data er korrigeret for sæsonudsving.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og egne beregninger.

Ikke tegn på overophedning trods rekordhøj beskæftigelse og kapacitetspres

I øjeblikket melder mange virksomheder om mangel på arbejdskraft og betydelige rekrutteringsproblemer. Antallet af nye jobannoncer boomer i øjeblikket og er på sit højeste niveau siden finanskrisen. Alligevel er økonomien ikke overophedet.

Dels er inflationen fortsat moderat. Ser man på kerneinflationen, som er inflationen renset for energi-varer og uforarbejdede fødevarer, var den i august på kun 0,9 pct. Når kerneinflationen er så lav, er økonomien ikke ved at falde om af overophedning.

Der har rigtignok været observeret højere lønstigninger i andet kvartal i år, men stigningen skyldes især teknik, fordi mange lokale lønforhandlinger blev udskudt på grund af corona, og derfor først er faldet sent på plads. Det har givet anledning til kunstigt høje stigninger i andet kvartal.

De forhøjede råvarepriser, som følge af, at det i øjeblikket er vanskeligt at fremskaffe råvarer, har heller ikke for alvor forplantet sig til forbrugerpriserne endnu – måske fordi producenterne anser de aktuelle problemer med at fremskaffe råvarer til produktionen som midlertidige.

Forbrugerne er heller ikke gået forbrugsamok. Der er pæn vækst i det private forbrug, men forbrugerne lever bestemt ikke over evne. Virksomhederne har heller ikke gearet deres investeringer voldsomt, og som resultat er der stadigvæk et kæmpestort overskud på betalingsbalancen og et kæmpestort opsparingsoverskud i den private sektor. Når der er så stort et opsparingsoverskud er en overophedning ikke nært forestående.

Bemærk, at det store opsparingsoverskud i dag, står i skarp kontrast til situationen før finanskrisen, hvor der var et privat opsparingsunderskud.

FIGUR 4

Opsparingsoverskuddet står i kontrast til tiden før finanskrisen

Figuren viser den private sektors opsparingsoverskud i procent af BNP.

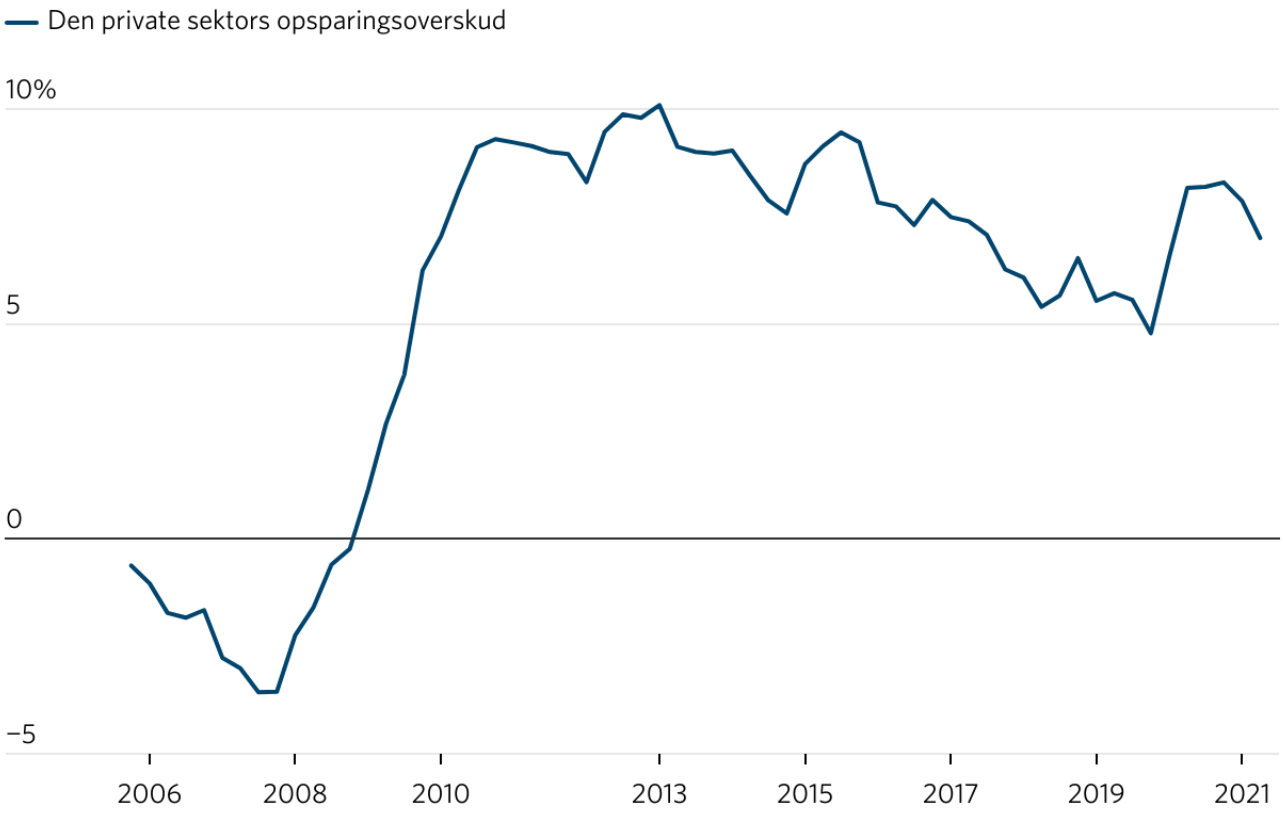

Anm.: Der ses på en fire kvartalers løbende sum af den private sektors nettofordringserhvervelse i forhold til en fire kvartalers løbende sum af BNP

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Konkurrenceevnen er også stærk og samtidig kan presset øge virksomhedernes incitament til at investere mere i nye maskiner og teknologi, så der kan produceres mere pr. arbejdstime.

Kurven er knækket langtidsledigheden falder

Antallet af langtidsledige steg kraftigt og ekstremt hurtigt i begyndelsen af krisen. Samlet nåede langtidsledigheden under coronakrisen at vokse med 17.600 fuldtidspersoner. Det skal understreges, at selvom stigningen i langtidsledigheden under krisen har været alvorlig, er antallet af langtidsledige ikke vokset kraftigere, end det plejer at gøre, når vi bliver ramt af en krise.

De historiske erfaringer fra midten af 90'erne og frem til 2019 – inden pandemien – peger på, at når arbejdsløshedsprocenten vokser med 1 procentpoint, vokser langtidsledighedspct.en (antallet af langtidsledige i pct. af arbejdsstyrken) typisk med 0,35 procentenheder.

Groft sagt betyder det, at langtidsledigheden typisk vokser med 35 pct. af stigningen i arbejdsløsheden. Lignende undersøgelser foretaget af OECD[1] og Finansministeriet[2] har fundet et lidt større gennemslag på hhv. 38 pct. og 44 pct. Under denne krise er langtidsledigheden ikke vokset kraftigere, end den plejer i forhold til stigningen i ledigheden.

Det er interessant, fordi der har været spekulationer om, hvorvidt de gratis dagpengeklip og suspenderingen af aktiveringsindsatsen under nedlukningen ville give anledning til en ekstraordinær stor stigning i antallet af langtidsledige. Det lader ikke til at have været tilfældet.

Beregningen af det historiske gennemslag er nærmere beskrevet i metodeafsnittet nederst i analysen.

Heldigvis er langtidsledigheden allerede begyndt at falde igen. Siden april, hvor langtidsledigheden ramte 40.000 fuldtidspersoner, er den frem til og med august faldet med næsten 8.000 fuldtidspersoner. Meget tyder på, at langtidsledigheden vil falde yderligere de kommende par år.

Baseret på de historiske erfaringer beskrevet ovenfor og i metodeafsnittet forventer vi, at langtidsledigheden allerede i andet kvartal 2022 vil være lige så lav som før krisen og vil falde yderligere til lige under 20.000 fuldtidspersoner ved udgangen af 2023.

FIGUR 5

Kurven er knækket - langtidsledigheden falder

Figuren viser udviklingen i antallet af langtidsledige.

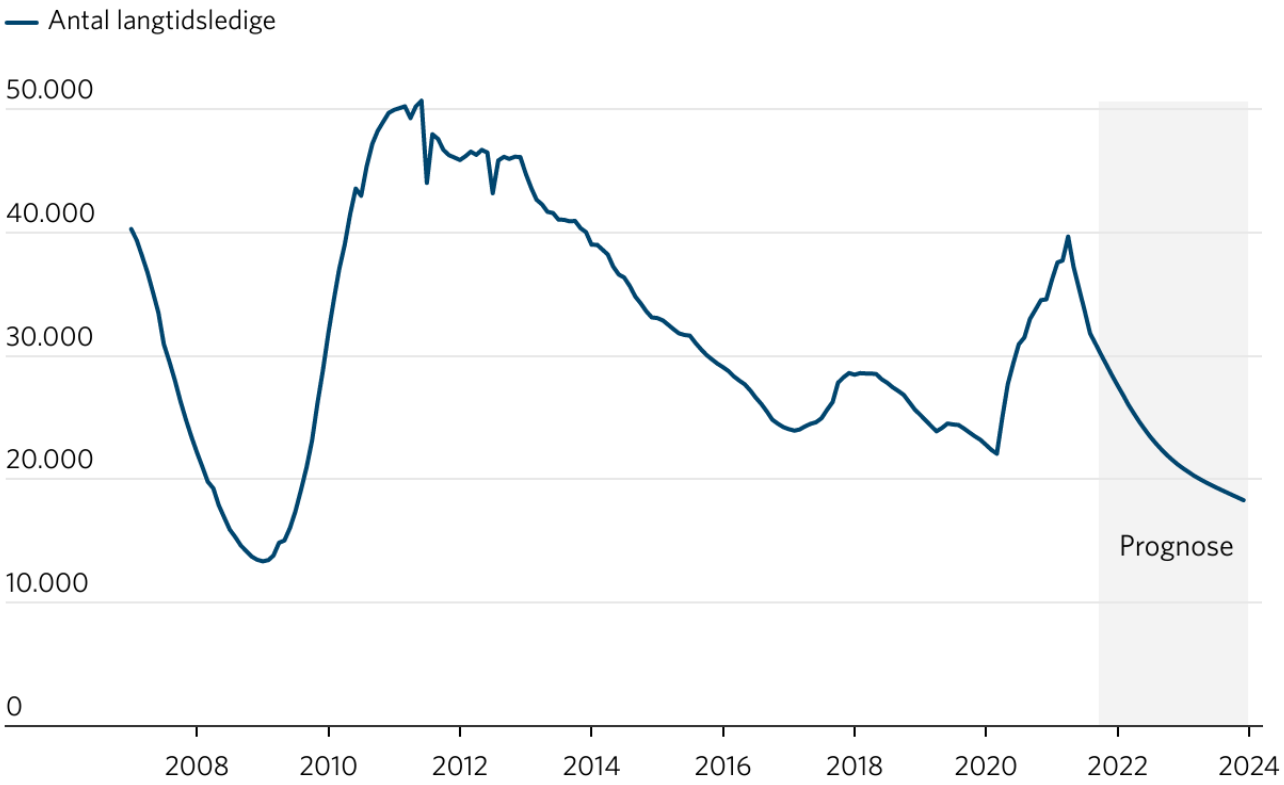

Anm.: Data er korrigeret for sæsonudsving. Langtidsledige er ledige, som har været ledige i mindst 80 procent af tiden inden for de seneste 12 måneder.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), jobindsats.dk og egne beregninger.

Andelen af ledige, som er langtidsledige, forventes også at falde. I august udgjorde de langtidsledige lidt under en tredjedel af de bruttoledige, men baseret på vores fremskrivning og det historiske samspil mellem ledigheden og langtidsledigheden forventer vi, at det ved udgangen af 2023 vil være omkring hver femte af de ledige, som er langtidsledig. Det vil i historisk perspektiv være en relativt lav andel af langtidsledige.

Bemærk, at de fald man så i andelen af langtidsledige efter finanskrisens udbrud og coronakrisens udbrud skyldtes, at der ved krisernes udbrud kom en masse nyledige ind i ledighedskøen. Det betyder, at andelen af langtidsledige ved krisernes udbrud til at begynde med faktisk faldt. Efterhånden som en krise trækker ud begynder andelen af langtidsledige dog typisk at vokse, hvilket også var tilfældet under finanskrisen og coronakrisen.

FIGUR 6

Andelen af ledige, som er langtidsledige, kan blive lige så lav som før krisen

Figuren viser andelen af ledige, som er langtidsledige.

Anm.: Data er korrigeret for sæsonudsving. Man er langtidsledig, når man har været ledig i mindst 80 procent af tiden indenfor de seneste 12 måneder.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering og egne beregninger

Det er ikke kun antallet af langtidsledige som er begyndt at falde. Der er også konstateret et i nyere tid rekordlavt antal kontanthjælpsmodtagere. Det gælder både de kontanthjælpsmodtagere, som bliver regnet som arbejdsløse – dvs. de jobparate og åbenlyst uddannelsesparate kontanthjælpsmodtagere - men det gælder også gruppen af kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsmarkedet, som ofte har problemer ved siden af ledighed. Den gruppe er også faldet og er næsten lige så lav, som før krisen.

Faldet i antallet af kontanthjælpsmodtagere i de gode år fra 2004 til 2008 blev dengang omtalt som det største socialpolitiske fremskridt i årtier, og meget tyder på, at vi er ved at gentage bedriften.

Med den fortsatte fremgang i beskæftigelsen er der rigtig gode muligheder for at få endnu flere personer på kanten af arbejdsmarkedet i arbejde, og denne gang er det ikke fordi økonomien er overophedet.

FIGUR 7

Rekordfå kontanthjælpsmodtagere

Figuren viser udviklingen i antallet af konktanthjælpsmodtagere.

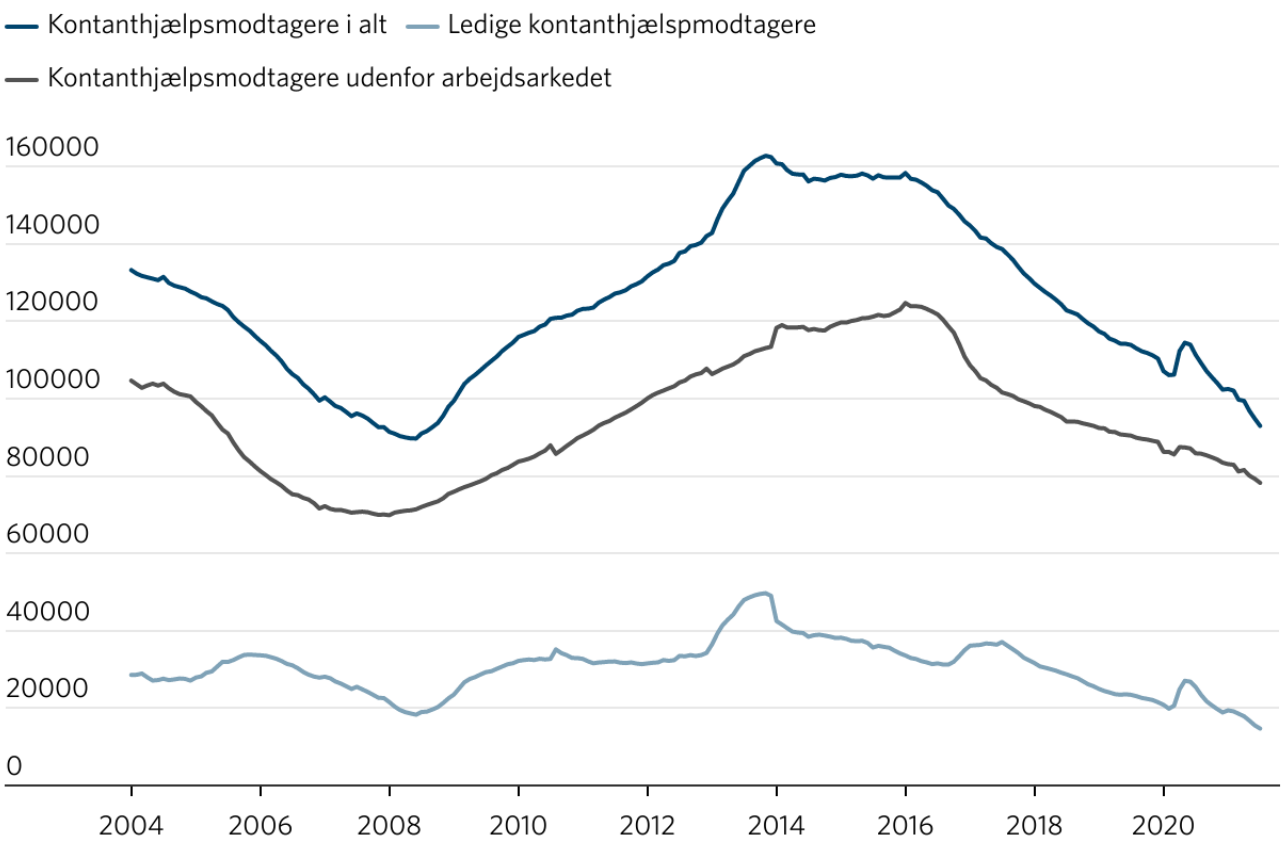

Anm.: Data er korrigeret for sæsonudsving. Seneste måned er august 2021.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), jobindsats.dk

Pas på boligmarkedet

En central forudsætning for, at økonomien ikke løber af sporet er, at prisstigningerne på boligmarkedet løjer af. Selv med nogenlunde flad udvikling i boligpriserne resten af året vil boligpriserne i år komme til at vokse med mere end 11 pct for året som gennemsnit.

Den høje vækst i boligpriserne kombineret med den hidtil meget lave inflation betyder, at den reale boligpris er vokset markant mere end den trendmæssige vækst, vi historisk har set i de reale boligpriser. Den har i perioden 1966-2020 været på omkring halvanden pct. om året.

Man kan altid diskutere, om den viste langsigtstrend i figuren herunder er en for simpel afspejling af de langsigtede tendenser i boligprisen – og om niveauet for den viste trend ligger rigtigt. Men bedømt ud fra figuren må man sige, at boligpriserne ligger højt.

At boligpriserne har udviklet sig så voldsomt, er bekymrende, og det er ikke holdbart i længden. På et tidspunkt vil indkomsterne have svært ved at følge med de store prisstigninger. I København er boligbyrden da også steget betragteligt.

De kraftigt voksende boligpriser behøver ikke skyldes en boble på boligmarkedet. Udbuddet af boliger til salg har været lavt, og samtidig har efterspørgslen efter boliger været høj. Forklaringen på den høje efterspørgsel kan være, at mange – fordi de har været så meget hjemme - er blevet mere opmærksomme på deres boligsituation og har ønsket sig en ny og bedre bolig. Forbrugssammensætningen under nedlukningen har også ændret sig, fordi forbrugerne ikke har kunnet bruge så mange penge på tjenester, og i højere grad har brugt penge på at købe bolig. Samtidig har renten været rekordlav.

Det hører også med til historien, at krisen i høj grad er gået ud over de ufaglærte og lavtlønnede på arbejdsmarkedet, som i højere grad er lejere, og måske i mindre grad er gået med tanker om at købe egen bolig. Derimod er højtuddannede med høje indkomster og (dyre) boligdrømme i højere grad gået fri af krisen.

Meget tyder dog på at prisfesten er ved at lakke mod enden. Prisstigningerne er løjet af, og de lange renter er også så småt begyndt at kravle op. Det vil alt andet lige lægge en dæmper på boligpriserne.

Samtidig forventer vi et skifte i forbrugssammensætningen, hvor forbrugerne efter en lang nedlukning har et behov for oplevelser og derfor fremadrettet i højere grad vil bruge penge på tjenester og oplevelser fremfor at bruge penge på ny bolig.

Som udgangspunkt forventer vi, at boligpriserne fremadrettet kun vokser i et meget langsomt tempo. Men hvis der sker en meget pludselig ændring i forbrugsmønstret, eller renterne stiger hurtigere end ventet, kan det udløse fald i boligpriserne - også selvom der ikke har været en boble.

FIGUR 8

Figur 9. Realboligpris og historisk trend

Figuren viser udvikling i den reale boligpris sammenlignet med den historiske trend.

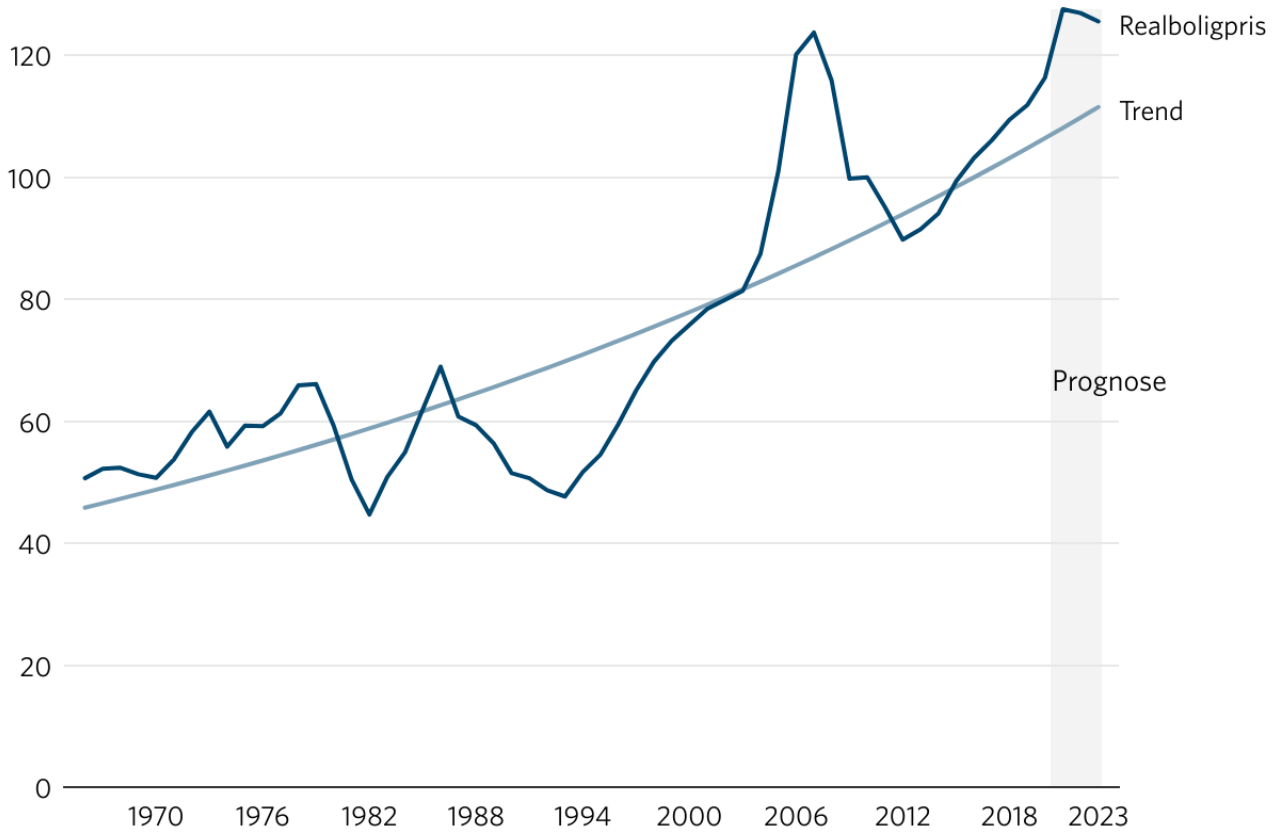

Anm.: Der ses på huspriserne divideret med forbrugerprisindekset.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af ADAMs databank og egne beregninger.

Perspektiv: Historisk chance for at få alle med

Dansk økonomi er kommet langt bedre gennem coronakrisen end frygtet. Dels blev nedturen ikke så slem som frygtet, og dels er genopretningen gået hurtigere end forventet. De frygtede senfølger af krisen i form af markant flere langtidsledige, er der også gode muligheder for, at vi slipper for. Langtidsledigheden er på vej ned, og det nuværende kapacitetspres ser også ud til at åbne døre til arbejdsmarkedet for de grupper, der i dag ikke er en del af arbejdsmarkedet.

Chancerne for at få flere ikke-vestlige indvandrere i arbejde og fastholde flere ældre på arbejdsmarkedet, bliver også forøget af, at der er så meget rift om arbejdskraften. Samtidig øger presset på produktionskapaciteten virksomhedernes incitament til at tænke i nye arbejdsgange og investere i nye maskiner og teknologi, som kan øge produktiviteten.

Kapacitetspresset, selvom det er stort, har derfor også en række positive sidegevinster for økonomien. Presset har endnu ikke medført kraftig acceleration i løn og priser. Kerneinflationen er fortsat lav og skulle lønningerne begynde at vokse, er konkurrenceevnen så stærk, at der er plads til, at inflationen bliver lidt kraftigere, end den har været hidtil.

I 2008 inden finanskrisen brød ud, var kapaciteten også presset. Men forskellen mellem de glade dage inden finanskrisen og nu er, at konkurrenceevnen er langt stærkere, og der er et kæmpe opsparingsoverskud i den private sektor. Husholdningernes bankkonti bugner, og forbrugerne har på trods af jobfest, ikke levet over evne. Derfor kan økonomien godt tåle at få pulsen op uden at blive overophedet.

Det er helt på sin plads at stramme finanspolitikken på nuværende tidspunkt, og man kan også stramme mere end regeringen har lagt op til ved for eksempel at afskaffe boligjobordningen.

Den største indenlandske bekymring for dansk økonomi er boligmarkedet. Boligpriserne er eksploderet under coronakrisen, og selvom der kan være gode forklaringer på udviklingen, er det afgørende, at prisstigningerne nu løjer af. Det er der også udsigt til, at de gør, og derfor er der for nuværende ikke et akut behov for et indgreb. Det er dog helt afgørende, at de nye boligskatter som planlagt bliver implementeret i 2024, så boligskatterne igen følger prisudviklingen. Det vil være et vigtigt værn mod fremtidige uholdbare boligprisstigninger.

Situationen i udlandet er også usikker. Det store udbrud af deltavarianten i sommer kombineret med den langsomme udrulning af vaccinen har flere steder bremset genopretningen, og den globale økonomi er fortsat meget sårbar overfor nye coronavarianter, som får lettere spil, hvis man ikke får udrullet vaccinerne hurtigt nok.

Lige nu ligger dansk økonomi dog relativt lunt i svinget. Men der er flere strukturelle problemer at tage fat på.

Det gælder især i forhold til at sikre, at flere unge får en uddannelse og sikre, at flere indvandrere med ikke-vestlig baggrund får en bedre tilknytning til arbejdsmarkedet.

Overblik: Nøgletal samlet

TABEL 2

Prognose for forsyningsbalancen

Tabellen viser realvækst i procent.

	2020	2021	2022	2023
BNP	−2,1	4,2	2,7	2,3
Indenlandsk efterspørgsel	0,0	4,3	2,4	2,2
Privat forbrug (inkl. NPISH)	−1,3	2,8	3,6	2,0
Offentligt forbrug	−1,7	4,7	−1,8	0,7
Offentlige investeringer	9,8	3,8	−1,6	17,4
Boliginvesteringer	10,0	14,0	1,0	−2,0
Erhvervsinvesteringer	2,1	8,4	7,7	3,1
Lagre mv. (vækstbidrag)	−0,1	−0,5	0,0	0,0
Eksport af varer og tjenester	−7,0	3,7	7,0	4,2
Import af varer og tjenester	−4,1	3,8	7,0	4,1

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og egne beregninger

-

TABEL 3

Prognose for arbejdsmarkedet

	2020	2021	2022	2023
Samlet beskæftigelse (ændring i personer)	−21.000	57.000	51.000	15.000
Privat beskæftigelse (ændring i personer)	−25.000	41.000	54.000	16.000
Bruttoledighed (niveau i fuldtidspersoner)	132.000	111.000	92.000	90.000

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og egne beregninger.

-

TABEL 4

Prognose for øvrige nøgletal

	2020	2021	2022	2023
Betalingsbalance (pct. af BNP)	8,1	7,7	8,0	8,0
Offentlig saldo (pct. af BNP)	−0,2	−1,0	1,0	0,6
Offentlig saldo i mia. kr.	−4	−25	25	16
Forbrugerprisindeks (Ændring i pct.)	0,4	1,5	1,7	1,6
Boligpriser, enfamiliehuse (Ændring i pct.)	4,5	11,3	1,2	0,5

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og egne beregninger

Metode: Beregning af historisk gennemslag fra ledighed til langtidsledighed

I beregningen af det historiske gennemslag fra ledighed til langtidsledighed estimeres følgende ligning:

$$DiffLU=\kappa+\alpha 1diff(LU-1)+..+\alpha 5diff(LU-5)+\beta 1diff(U-1)+..+\beta 5diff(U-5)+\epsilon$$

LU er antallet af langtidsledige i pct. af arbejdsstyrken.

U er antallet af arbejdsløse i pct. af arbejdsstyrken.

diff(LU) er forskellen mellem indeværende periodes langtidsledighed og foregående periodes langtidsledighed. Dvs. diff(LU) = LU-LU-1. Tilsvarende er diff(U) forskellen mellem indeværende periodes arbejdsløshedsgrad og foregående periodes arbejdsløshedsgrad.

αi, βi og κ er konstanter.

Vi estimerer ligningen på kvartalsdata, og vi begynder med fem lags i ligningen. Hvis parameteren til en forklarende variabel på ligningens højreside er insignifikant, bindes den til nul, hvorefter ligningen reestimeres.

For at undgå problemer med endogenitet anvendes kun laggede værdier af arbejdsløsheden, som forklarende variabler. Den effektive estimationsperiode dækker 3. kvartal 1997 til og med 4. kvartal 2019.

Det anvendte ledighedsbegreb er den registrerede bruttoledighed.

Estimationsresultaterne fremgår af nedenstående tabel.

METODETABEL

Estimationsresultater

Tabellen viser resulaterne af beregning af historisk gennemslag fra ledighed til langtidsledig.

	Estimat	T-værdi
Diff(LU(-1))	0,449803	5,80
Diff(LU(-5))	−0,135376	−3,21
Diff(U(-2))	0,140554	5,08
Diff(U(-3))	0,099429	2,84
Konstant	−0,000090	1,98

Anm.: R2 = 0,87, AR 1-5 test: F(5,80) = 1.1244 [0.3543], ARCH 1-4 test: F(4,82) = 0.37338 [0.8270], Normality test: Chi^2(2) = 3.2562 [0.1963], Hetero test: F(8,81) = 1.5641 [0.1487]

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Gennemslaget af en stigning i arbejdsløshedspct.en kan ud fra den estimerede ligning beregnes til at være på 0,35. Dvs. når ledighedspct.en stiger med 1 procentpoint, vil langtidsledighedspct.en på langt sigt vokse med 0,35 procentpoint.

OECD(2009) og finansministeriet (2009) har ved hjælp af lignende metoder beregnet et gennemslag på hhv. 0,38 og 0,44.

Litteratur

OECD (2009); Adjustments to the OECD's method of projecting the NAIRU, OECD, Economics Department, June 2009.

Finansministeriet (2009); Økonomisk Redegørelse, december 2009.

1 OECD (2009); Adjustments to the OECD's method of projecting the NAIRU, OECD, Economics Department, June 2009.

2 Finansministeriet (2009); Økonomisk Redegørelse, december 2009.